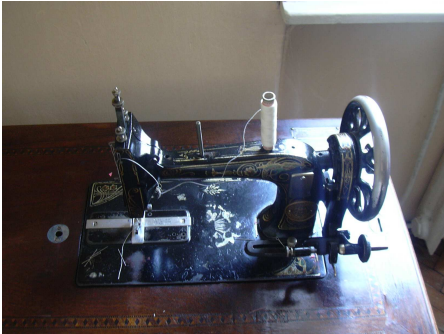

Fazakas Róza 110 éves varrógépe

Fazakas Róza szülei szép és hasznos ajándékkal lepték meg 1899-ben az akkor tízéves kislányukat. A csónakhajós Singer varrógépet Budapestről, Baumgarten Ferenc Rózsa utcai varrógép- és kerékpár-raktárából hozták Lövétre. A gép azóta „bejárta” Erdélyt, sokáig szolgált Kolozsváron, most pedig Lövéte és Budapest között félúton, Szatmárnémetiben rója apró, helybenjárónak tetsző lépteivel a 110. esztendejét.

Fazakas Róza 25 éves lehetett, amikor férjével, András István Dombival, és három lányukkal – más lövéteikkel együtt – a „Bányaságra”, a Zsil völgyébe ment. Lónyán telepedtek meg. A varrógépet nem vitték magukkal. Lónyán még egy lányuk született.

Dombi István a jobb megélhetés reményével 1916-ban továbbment Amerikába. Vasöntödében dolgozott, megtakarított pénzével házat vásárolt, majd 1918-ban hat hajójeggyel a zsebében visszatért Erdélybe, hogy családját is magával vigye. Felesége a hazaérkezése előtti napon halt meg. 29 éves volt... Dombi István nem utazott vissza Amerikába. Négy lányát egyedül nevelte fel. Fazakas Róza szülei, lányuk halála után, a varrógépet Lövéteről Lónyára küldték, de a négy leány azt soha nem használta.

Az 1950-es évek közepén Fazakas Róza negyedik unokája, a Lupényban élő Júlia, aki a napi munka után szabás-varrás tanfolyamot végzett, elkérte nagyapjától a használaton kívüli gépet. Nagyapó szívesen adta, csak a szállítást kellett megoldani Lónya és Lupény között.

Júlia szeretett varrni, így később, amikor postai alkalmazottként Kolozsvárra költözött, oda is magával vitte. 1975-ben a gép elromlott. A család felnőtt tagjai, köztük Fazakas Róza harmadik lánya, Julis, néhány napig gondolkodtak, hogy hol találnának Kolozsváron megfelelő javítómestert. A legkisebb családtag, az akkor 14 éves Ötvös Szilárd, Fazakas Róza ötödik dédunokája vállalkozott. A javítás sikerült, Szilárd pedig tíz év múlva mérnök lett...

Az 1990-es évek elején szülei követték Szilárd fiukat Szatmárnémetibe, és a varrógépet is magukkal vitték.

Ötvös Júlia tekintete, mint az ablakon behulló fény, siklik végig nagyanyja, Fazakas Róza varrógépén, amit a szeretett nagyapa és igazi családfő, Dombi István egy szóra odaadott neki 55 évvel ezelőtt.

